Második évfolyam. 206-ik szám. Kolozsvártt, vasárnap 1872. szeptember 8.

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Először hasábozott garmond sor ára 6 kr. 1 elvegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknél külön kedvezmeny is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen stein és Vogler (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. 2.

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutcza 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A „KELET“

politikai és közgazd. napilap

negyedik félévi folyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legczélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bővsorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólirott kiadóhivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégittessenek.

Előfizetési árak maradnak a régiek:

Sept.—oktob.	4 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

8 előfizető után tiszteteptéldánynyal szolgálunk t. gyüjtőinknek.

A „KELET“ kiadóhivatala.

A trónbeszéd.

(M. A.) Komoly, ünnepélyes volt a szózat, melylyel Ő Felsége a magyar király a nemzet törvényhozásának új működésszakát megnyitotta.

Valóságos programm, részletes, kimerítő programmja az országgyülés három évi tevékenységének e királyi trónbeszéd. Terjedelmére nézve nagyobb ugyan azoknál, a melyeket ily alkalommal hallani megszoktunk, azonban e sajátsága daczára is nem csapong át a szóvirágok, az üres phrasisok határai közé. Üzletszerű, mondhatnók száraz hangon van tartva, s legfőbb becse, igazi értéke bizonyára az, hogy mégis megragad, mégis munkára, tettre lelkesit.

Cselekvés, munka a vezérfonal, mely az egész trónbeszéden keresztül vonul. Csatlakozva a mult országgyülésen már megkezdett, részben keresztül is vitt, vagy a viszonyok kényszerető nyomása alatt befejezetlenül maradott reform-munkálatokhoz, hosszu sorozatát tárja fel előttünk azon kérdéseknek, melyek megoldása az immár megnyitott országgyülés vállaira nehezedik. Nem kerüli el figyelmét az államélet egyetlen ága sem. Gondos kézzel, tanulságos szorgalommal látjuk itt kijelölve mind azt, a minek sikeres létesitésére hazánknak első sorban szüksége van.

Nem tagadhatjuk, nagy, igen nagy a munka, melyet a fejedelmi szózat ezen országgyülés számára kijelölt. A multnak adósságokkal tulterhelt, örökségképen ránk hagyott mulasztásai a jelennek fokozódó mérvben növekvő igényei egyesülnek abban, hogy a közel jövőtől megoldást váró feladatokat a legnagyobb mértékben megnehezitsék.

Országgyülési pártjaink higgadt, hazafias, a helyzet szinvonalán álló, feladatunk nagyságának megfelelő magatartása teheti egyedül lehetővé azt, hogy a jelen hongyülés megvalósitsa a királyi trónbeszédben kijelölt programmot.

Megtisztelő, fölemelő bizalommal várja a fejedelem a nemzet törvényhozóitól, hogy nagy felelősséggel járó állásuk teljes öntudatában meg fogják találni a sikerdús munkálkodás biztos irántyűjét. Engedje a gondviselés, hogy a törvényhozás méltó koronát szolgáltasson ama szent frigyre, melylyel a nemzet és trón kettős bizalma feléje irányult.

Perczel Béla beszéde,

melylyel, mint a Deákkör valosztott elnöke, elnöki székét elfoglalta.

Tisztelt képviselőtársaim!

Midőn igen megtisztelő bizadalmukból azon helyet elfoglalom, melyet a mult országgyülés tartama alatt a képviselőház egyik veteránja Just József képviselőtársunk (éljenzés) elismerésre méltó buzgalommal és párthűséggel töltött be, legbensőbb tisztelettel üdvözlöm önöket elvtársaimat, és pedig ugy azokat, kiket viszontlátni, valamint azokat is, kikkel megismerkedni ez alkalommal szerencsém van; üdvözlöm különösen, s az értekezlet nevében is a tisztelet és ragaszkodás egész melegségével pártunknak nagy érdemű vezérét Deák Ferenczet. (Zajos éljenzés.) Istennek adunk hálát, hogy őt 16 egességben s erőben ismét körünkben tisztelni szerencsének lehetünk; bölcseségébe s hazafiasságába helyezett bizadalmunknál fogva kérjük őt, hogy ezentul is vezetőnk, tanácsadónk legyen, s a haza javáért, óhajtjuk, hogy a mindenható őt, a pótolhatlan férfiut, sokáig, de igen sokáig éltesse (Zajos éljenzés.)

T. értekezlet! A legközelebb véghezmenő választások folytán a többség ismét pártunk részén áll, még pedig nagyobb mérvben, mint az a mult országgyülésen állott; a nemzet ujból helyeslőleg nyilatkozott azon politika felett, melyet a Deák-párt vallott, s eléggé érthetőleg nyilvánul azon akarata, hogy a közdolog intézését ezentul is azon pártra kivánja bizni, mely az 1867-ki közjogi alapot létrehozta.

De a nemzetnek nemcsak bizodalma, hanem várakozása is növekedett irányunkban; (Helyeslés) az ország valódi szükségleteinek helyes felismerését s ezeknek megfelelőleg kor- s czélszerű törvények alkotását várja tőlünk, fontos és nehéz feladat áll tehát előttünk, mely fokozott munkásságot fog igénybe venni.

Hogy a munkásság sikeres is legyen, elkerülhetlenül szükséges, hogy önmagunkban azon egységet találjuk fel, mely a közműködést biztositja; ily egységet pedig, szerintem, semmi sem mozdit hatahatósabban elő, mint a párttagoknak folytonos érintkezése, a párttanácskozmányoknak gyakori tartása: szükséges, hogy minden kérdés s tárgy, mielőtt a ház elé kerülne, tanácskozmányainkban vittassék meg behatón, s minden részleteiben; szükséges, hogy a felmerülő differentiák itt egyenlittessenek ki, vagy legalább azoknak kiegyenlitése itt készittessék elő. Bizton várhatjuk, hogy a tisztelt kormány gondoskodni fog, miszerint előterjesztései mindig oly időben adattassanak be, melyben ezek a pártok értekezleteinek retortáin is keresztül vihetők legyenek.

De azonfelül t. értekezlet, a gyakori értekezés teremti meg azon egészséges párttegyelmet, melyet elvégre is egy életrevaló párt sem nélkülözhet, de a mely elég tért hágy fenn az egyéni nézetek érvényesithetésére is.

Ezen eredményeket várván én folytonos érintkezéseinktől, meg fogják nekem engedni tisztelt elvtársaim, hogy gyakran alkalmatlankodjam meghivásaimmal, s csak arra kérem önöket, hogy tanácskozmányainkban minél számosabban részt venni, s engem azok vezetésében bölcs tanácsukkal támogatni sziveskedjenek.

Fogadják végre hálás köszönetemet ezen érdemem feletti kitüntetésért, s legyenek meggyőződve, hogy azt kiérdemelni nemcsak legfőbb törekvésem, hanem egyedüli büszkeségem is leend; — ajánlom magam további szives hajlamukba. (Zajos, hosszas éljenzés.)

A harmadik magyar jogászgyülés napirendje.

(Folytatás)

II. Uj inditványok.

1. Inditvány a hazai árvaügy orsz. rendezéséről, Gyárfás István kir. ügyész urtól Szabadkán. Vélemények: Horváth Lajos ügyvéd urtól Miskolczon, Trawnyik Antal törvényszéki biró urtól Budán és Zlinszky Imre kir. tábl. pótbiró urtol Pesten. Előadó: dr. Schnirer Gyula osztálytanácsos ur Pesten.

2. Inditvány a köteles rész mellőzése iránt, Boor József ügyvéd urtól Komáromban. Előadó: dr. Emmer Kornel törvényszéki biró ur Pesten.

3. Inditvány a kereskedelmi csődnek külön szabályozása tárgyában. Dr. Schnierer Gyula osztálytanácsos urtól Pesten. Vélemény. Dr. Szwetenay Miklós keresk. és ipar kamarai titkár urtól Pesten. Előadó dr. Óváry Kelemen egyetemi magántanár ur Pesten.

4. Inditvány a büntető törvénykönyvnek tárgyát képező cselekvények hármas felosztásának mellőzése iránt, dr. Csacskó Imre legfőbb itélőszéki biró urtól Pesten. Vélemények: Dr. Friedman Bernát ügyvéd urtól Pesten és dr. Groisz Gusztáv jogtanár urtól Kolozsvárott. Előadó; Csukássy Károly kir. alügyész ur Pesten.

5. Inditvány a polgári perben a bizonylatok szabad méltánylása tárgyában, dr. Neumann Armin ügyvéd urtól Székesfehérvárott. Előadó: Dr. Kováts Gyula törvényszéki jegyző ur Pesten.

6. Inditvány az elitélt fegyenczek feltételes szabadon bocsátása tárgyában, dr. Környei Ede ügyvéd urtól Pesten. Vélemények: Dr. Bozóky Alajos jogtanár urtól Nagyváradon és Tauffer Emil fegyházigazgató urtól Lipótvárott. Előadó: Dr. Kelemen Mór igazságügyi ministeri titkár ur Pesten.

III. Véleményes inditványok az állandó bizottság által kitűzött kérdések fölött.

1. Véleményes inditvány a nők teljes kora tárgyában Czenthe József ügyvéd urtól Miskolczon. Véleményes inditvány ugyanezen tárgyban dr. Teleszky István ügyvéd urtól Nagyváradon. Véleményes inditvány ugyanazon tárgyban, Tóth Lőrincz semmitőszéki biró urtól Pesten. Előadó: Dr. Takács Lajos egyetemi magántanár ur Pesten.

2. Véleményes inditvány az özvegyi örökösödési tárgyban, dr. Vavrik Béla törvényszéki elnök urtól Egerben. Véleményes inditvány ugyanezen tárgyban. Dr. Vida Lajos ügyvéd urtól Pesten. Véleményes inditvány ugyanezen tárgyban, dr. Wenzel Gusztáv egyetemi tanár urtól Pesten. Előadó: Dr. Reha Pál ügyvéd ur Pesten. 3. Véleményes inditvány a váltói minőségnek bekebelezés általi érintetlen maradása iránt, dr. Bróde Lipót ügyvéd urtól Pesten.. Véleményes inditvány ugyanezen tárgyban, Glósz Ernő ügyvéd urtól Kassán. 4. Véleményes inditvány a részvénytársulatok bejegyzése tárgyában, dr. Schnierer Gyula osztálytanácsos urtól Pesten. Véleményes inditvány ugyanezen tárgyban dr. Szwetenay Miklós keresk. és iparkamarai titkár urtól Pesten. Előadó: Dr. Matlekovics Sándor kereskedelmi ministeri titkár ur Pesten. 5. Véleményes inditvány a köz- és magánvádló közti viszony tárgyában, Bovárkovics József legfőbb itélőszéki biró urtól Pesten. Előadó: Sebestyén Pál törvényszéki biró ur Pesten. 6. Véleményes inditvány a védőnek a közvádlóvali egyenjogusága tárgyában, Kozma Sándor kir. főügyész urtól Pesten. Előadó: Dr. Lőw Tobiás kir. főügyészi helyettes ur Pesten. 7. Véleményes inditvány a polgári perbeli bizonylatok méltánylása tárgyában, dr. Apáthy István egyetemi tanár urtól Pesten. Véleményes inditvány ugyanezen tárgyban Margitay Dezső ügyvéd urtól Hajdu — Böszörményben. Előadó: Dr. Kováts Gyula törvényszéki jegyző ur Pesten.

8. Véleményes inditvány az előkészitő iratok hatálya iránt, dr. Fischer Lajos ügyvéd urtól Kolozsvárott. Véleményes inditvány ugyanezen tárgyban, Szabó Miklós kir. táblai elnök urtól Pesten, Előadó: Dr Busbach Péter ügyvéd ur Pesten.

c) 1872 évi september 26-án reggeli 9 órakor esetleg délutáni 3 órakor is teljes ülés a magyar tudományos akademia disztermében.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Az erdélyi 1841—43-ikí országgyülés története.

Békésy Károlytól.

Muzeum, nemzeti szinház, országház.

(Folytatás.)

Ugyanazért — szól tovább — kötelességünknél fogva kénytetünk felszólalni azokért, kikért senki sem szól, kik felett egy társnemzet gyámságot követel, de ugy gyámoskodik, hogy rólnk a jótétemények osztozásában mindig megfeledkezik: azokért szólalunk fel, kiknek képviselőjük nem csak nincs, hanem magok a lenni kellők tulajdon elnyomói: ezekért tehát szoros felelősséggel összekapcsolt tisztünknél fogva az Isten és emberiség nevében méltó lesz felszólalásunk.“

Ezekután előadja az egyes sérelmeket s törvényekkel bizonyitva jogtalanságukat.

Egy más beszédében a tisztes lelkész, miután előadta, hogy a volt két román püspök kérelmére a fejedelem az 1791-iki országgyülési rendekkel közölte a sérelmeket, igy nyilatkozott: „Ekkor — mondott — a nemes magyar és székely nemzet képviselői részéről azon felirat tétetett ő felségéhez, hogy az oláh nemzetet semmiképpen különböző s tán kisebb jogu nemzetnek sem tekintik, hanem azon nemzettel, melylyel lakik egyenlőnek nézik az 1774-beli VI. törvényczikk értelmében: igy az oláh nemest a magyar vagy székely nemessel egyenlőnek, az oláh polgárt vagy szabadost a magyar polgár vagy szabadossal egyenlőnek tekinti.

Mi ezen két nemes nemzetet illeti, nem tehetem, hogy hálás érzetemet az egész oláh nemzet nevében nyilvánitsam az iránt, hogy 1791-től fogva soha egy oláh osztály vagy személy csak azért, oláh hogy el nem nyomatott s a közhivatalok viselésétől elnem rekesztetett.“

A rendek mindig zajos helyeslésssel fogadták a püspök minden beszédét s rokonszenvüket a románok iránt kimutatták azzal is, hogy a bizotmánynak meghagyták, miszerint javaslatot terjesszen a ház elé a görög nem egyesült vallásnak az országosan bevettek közé emelése iránt.

A tárgyak sokasága miatt ez sem kerülhetett tárgyalás alá. Valamint az ősiség, a czéhek eltörlése, zsidók emancipatója és semmisitőszék felállitása is csak a bizottság tátgyalása alatt maradt.

Hét utvonal.

A tanácskozás ideje már 1843 január hóig haladt, mire a rendek oly égetően szükséges közlekedési eszközökről is gondoskodhattak. E czélra a már meglevő országos utakon kivül a következő 7 készittetését rendelték el:

1. A mezőségnek, hol a gabona nagyobb mértékben terem, a vele közelebbi érintkezésbe jöhető kolozsvári, szászrégeni és vásárhelyi piaczos helyekkel, ugy a székelyföldnek legfőbb közlekedesre nézve egy utvonal Kolozsvárról Apahidán, Mocson és Örményesen keresztül Szász-Régenbe, továbbá egy szárnyvonal, mely ezen utból M. Vásárhelyre, Szt.-Péter felé oly irányban vitessék, hogy az M.-Vásárhely és Szamosujvár között idővel a mezőség derekán át viendő utvonalba essék; végre egy utvonal, mely Sz.-Régenből Gyergyóba legalkalmasabban vezet.

2. Egy utvonal, mely Szebent Beszterczével egybekösso s utat nyit a galiczíai utaknak keletiekkel kicserélésére s egyszersmind Küküllőmegyének is módot nyujt nagy mennyiségü termékeink eladhatására; ez út lesz Szebenből Szelindeken, Nagy-Selyken, Medgyesen, Gálfalván, M.-Vásárhelyen, M.-Szt. Györgyön, Szászrégenen és Tekén keresztül Beszterczére.

3. A havasos helyeken fekvő bányászhelységeknek az országnak gabona termő részeivel való egybekötése tekintetéből két utvonal:

a) Egyik Tordáról Alsó és Felső Szolcsván keresztül Offenbányára.

b) A másik K.-Fehérvárról Zalathnán át Abrudbányára.

4. A székelyföldnek Alsó-Fejér és Hunyadmegyékkel lehető könnyebb egybekötésére egy utvonal a Maros mentén Nyárádtótól Felvinczig és egy szárnyvonal a legalkalmasabb pontból Tordára; — végre ugyan a székelyföldnek M.-Vásárhelylyel és ezáltal a Mezőséggel lehető egybeköttetésére egy utvonal M.-Vásárhelyről Erdőszentgyörgyön keresztül Udvarhelyre s onnan a Rikán keresztül Háromszéknek.

5. A Szilágyságot Kolozsvárral egybefoglaló és Debreczenbe legegyenesebben vezető utvonal, Kórodon, Zsomboron, Zilahon és Somlyón keresztül Debreczen felé.

6. A K.-Fejérvárról Hunyadmegyébe menő és már fennálló csinált ut rövidités tekintetéből vitessék Váraljáról Alvinczen keresztül az eddigi csinált útba; végre

7. Dévárról Solymoson, Fornadián, Selistyorán és Valisorán keresztül a zarándi már készen levő csinált utba.

Az utvonalok létrehozásával a rendek a kormányszéket bizták meg s a földek kisajátitására nézve külön törvényt alkottak.

Az országgyülés vége felé közeledett, a megalkotott törvények sorában a mezei rendőrségről, a hitel érdekében polgári perek folyamatjának rendezéséről szólók foglaltak helyet.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

1. A szakosztályok megállapodásainak, illetőleg a kisebbségi véleményeknek megvitatása és elfogadása, vagy visszautasitása.

2. A szavazatszedő bizottság jelentése alapján, az állandó bizottság tagjai tekintetében megejtett szavazás eredményének kibirdetése.

3. Azon hónak meghatározása, melyben a jövő éri gyülés megtartandó lesz.

4. A gyülés beligazgatására vonatkozó esetleges inditványok tárgyalása.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Sz.-Udvarhely, sept. 3.

„A postakiadók kényelmeskedési és basáskodási furfangjai végire-mehetetlenek, örök időktől fogva léteznek, és mindörökké fognak létezni; — nem segit ezeken, úgy látszik sem postaigazgatóság, sem miniszterium, — sem döczögő targoncza, sem rohanó vasut.“ E thema felett igen épületes tanulmányokat tehetünk naponta mi boldog udvarhelyiek, kik e székely anyavárosban a postakiadók egyik legszeszélyesebbjének vagyunk, ... legalább kénytelenittetünk lenni hodoló, engedelmes rabjai.

Midőn a m. keleti vasút kolozsvár-brassói fővonala városunkhoz mind közelebb-közelebb vonult, s midőn végre a tövis-segesvári szakasz a közforgalomnak átadatott: azon édes reményben kezdtük ringatni magunkat, hogy már most döczögő postajárásunkkal is másként lesz, s ujságainkat nem leszünk kenytelenek akkor olvasni, mikor másokra nézve, más boldogabb vidékeken már ódonsággá váltak azok. És ezt annyival biztosabban mertük remélni, mert a postaigazgatóság, igen dicséretes buzgalommal nemcsak a naponkénti postajárást azonnal életbeléptette, hanem azt a vasúti menetrenddel összhangba hozva úgy intézkedett, hogy a posta, mely a Segesvár felől délutáni 5 és 6 óra között — tehát kevéssel posta-zárás előtt szokott volt érkezni, ezután naponta déli 1 és 2 óra között érkezzék.

És lássuk mi lett ez üdvös intézkedésnek következése a gyakorlatban? A postakocsi megérkezik ugyan kérlelhetlen pontossággal naponta 1 és 2 óra között, tehát egy órával a délutáni postanyitás előtt; hanem azért maradt minden szép csendesen a régi kerékvágásban, mint mikor a tövis-segesvári vasutvonal még csak a pium desiderium volt. Nemcsak a recepissés küldeményeket, hanem hirlapjainkat és egyszerü leveleinket is csak másnap reggel 8 órakor, tehát 18 órával azok érkezése után kegyeskedik kiadni hatalmas basánk! Nemde a tantalusi-kinokhoz hasonló a mi helyzetünk nyomora? Tudva azt, hogy leveleinknt, ujságainkat már déli 1 órakor meghozta a posta, hogy azoknak egyszerü megbélyegzése egy ily vidéki város kis postáján legmagosabb számitásba egy órát vesz igénybe, és mégis azoknak kiadására 18 egész órát várni most a gőz- és villany idejében, — ez valamivel több az elégnél. Bizony mondom ennél jobb volt a vasuttalan állapot; akkor, ha postánk esti 6 órakor, vagy még később érkezett meg, senkinek sem jutott eszébe azon jogtalan kivánság, hogy a rákövetkező reggeli postanyitás előtt lapjainak, leveleinek kiadását követelje. Mig most e lelketlen indolentiának látása felett bosszuság és gyötrelem emészt!

Azonban, ha igazságos akarok lenni, el kell ösmernem, hogy e drakói szabály alól is vannak kivételek s megtörténik néha, hogy egyes magasabb állású egyének, pártfogolt szerencsések jobb sorsban részesülnek s kikapják magokét még az esti postazárás előtt, hanem ugy hiszem, hogy ez még elviselhetlenebbé teszi a nagy közönséggel szemben gyakorolt igazságtalanságot, melyet sem a postakiadó gyarló fizetésével, sem a személyzet csekély voltával igazolni nem lehet.

Ezúttal e gyönyörüséges állapotot kivántam nyilvánosságra hozni; a megrögzött bajoknak szellőztetése sokszor üdvös hatásu. Hátha rajtunk is lendit valamit e felszólalás! Vajjon nem mosolyog-e Ön, t. szerkesztő ur, paradicsomi ártatlanságu jóhiszemüségemen? *)

Gyergyó-Szt.-Miklós, aug. 30.

(Egy kis helyreigazitás.)

A „Magyar Polgár“ augustus 12-diki 129-dik számában „Egy a megferesztettek közül“ aláirással egy tárcza czikk van közölve a borszéki fürdőről; mely közleményben sok mindenféléről van emlités és éppen arról nincs, mi leginkább felemlitésre méltó lett volna.

De kezdjük elölről.

Levelező ur mindjárt, miután egy jó adag üres frazist leirt, azt állitja (bizonyosan, hogy jövőre Borszéktől a vendégeket elidegenitse) hogy „borzasztó az a valami a mit Gyergyóban a Borszékhez vezető utnak gunyolnak. Tessék elhinni, hogy itt utról szó sincs.“ Kérdem levelező urat, midőn ezen idézett sorokat papirra tette, nem vette-e észre hogy a papir elpirult volna ekkora valótlanságon. Hát akár kitől kérdem, a ki több évek óta vendége e fürdőnek s az idén is jelen volt: ezen érintett utvonal volt-e valaha mióta, e fürdő létezik, jobb állapotban, mint épen az idén, bizony tessék levelező urnak elhinni, hogy akár miféle czél vezette tollát, de az igazság érdekében ki kell nyilatkoztatnom, hogy levelének legnagyobb része nem a legtisztább szándékból került a „M. Polgár“ hasábjaira, hanem inkább meg vagyok győződve, hogy valami politikai pártdüh vezette tollát, hogy épen a gazdatisztet, valamint a ditrói dullót óhajtotta világ elé hurczolni.

Igy az is a legnagyobb valótlanság, hogy „soha Borszék oly ronda, oly piszkos nem volt, mint jelenleg.“

Hát azt felteheti-e valaki egy olyan gazdatisztről — különösen a ki már régebb ismeri B. urat — hogy épen ő általa rongáltatott volna meg a barometrum annyira, hogy a mint levelező fejezi ki magát, szemétdombra való legyen? Bizony nagyon is podográsnak kell levelezőnek lennie, különben élvezte volna ezt a páratlan borszéki vizet, fürdőket és levegőt, és nem bántotta volna minden ok nélkül ezen két tisztviselőt, mint a kik közül B. gazdatiszt már 4 év óta van e minőségben Borszéken s még idáig nem volt panasz ellene s nem is türetett volna meg e tisztében, ha a rendet és tisztaságot egész erejéből nem kedveli.

A dulló igaz, hogy jót tett azzal, hogy szállását által adta más idegennek s ő meghuzódott egy szerényebb szálláson, de nem „holmi pinczében“ mint azt levelező állitja, hanem egy olyan földszinti szobában, hol a gyergyó-szt.-miklósi m. k. törvényszék egyik derék ülnöke nyolcz napokig tárgyalásait is folytatta, már pedig meglehet mindenki arról győződve, hogy egy olyan ronda helyen nem ülésezett volna a törvényszék, mint a milyennek levelező ezen szállást irja.

Ha levelezőnek kedve kerekedett Borszékről fürdői levelet irni, ergó tiszta lelkiismeretesen minden utó gondolat és pirulás nélkül megirhatta volna, hogy a fürdő-orvos ur Cseh Károly urban a beteg vendégek nem igen gyönyörködhettek, különösen julius hóhan, mikor az orvos ur e hónak legnagyobb részét Isten tudná hol Háromszéken és Gyergyóban töltötte korteskedéssel, mely idő alatt Borszéken a betegek akár meg is halhattak volna, ha ott nem lesz Sz.-Régenből Gellner orvos ur, kiben több vendég bizalmas és kész segitőt nyert.

Azt is méltán felemlithette volna levelező ur, hogy a fürdőorvossal hány vendég volt megelégedve?

Van bizony Berszéken ujitani való elég; a mint levele végén emliti is levelező; de hát azt mondja a székely ember, hogy „nem holyag, hogy felfujuk.“ N. N.

Toplicza, szeptember hóban.

Topliczai fürdő.

Az erdélyi részek közül alig mutathat föl, kiesebb fürdő helyiséget helység, mint Tordamegyében a havasi fenyők koronája által környezett Toplicza, 3 órányira a hirneves borszéki fürdőtől.

A maga nemében páratlan szépségü e regényes hely már kezdettől bir természet adományozta ásványos meleg forrásokkal; de a müvészet csak most kezdte meg rajta müködését, fürdővé átalakitással. Vize, mint az orvosi szaktudósok állitják, mész jód-vas-szénsav-vegyületet tartalmaz, — mi a vérhévmérséklete — izom idegrendszer fentartására s csont képződésre főként nagy hatással van; de vegyrészeiben elemezve még ez ideig nem volt.

Fürdői közül kiváló a kolbászféle, körülbelől 4 öl magas kőszirtről alázuhanó meleg forrás, mely mint viz szivárvány a zuhany fürdőbe bebocsátva egyszerü csatornán nem csak meglepő látvány, de az élvezőnek kitünő szolgálatot nyujt. Zuhanása közben e viz mész, szén s láva alaku anyagot hagyva maga után, kövesülési — petrificaló — természettel bir, az alatta elterjedő kőszirt rakodvány szintén ennek tulajdonittatik. E fürdőnek élvezete után az egészséges test is frissebb és könnyebbé vállik, a mélyebben szenvedő betegek pedig nem egy próba által lettek tökéletesen helyreállitva; állandó test nyomorékságnak vélt bajokban voltak szenvedők, kik e fürdő hasznalátának köszönhetik épségök visszaszerzését.

Ezért vajha a szenvedő emberiség érdekében méltányosabban lenne felkarolva külsőleg is! —

Egy probált átutazó.

Nagyváradi levél.

September 6. 1872.

„A kolozsvári dalárdák — lelkesitve a dal és verseny hevétől, melyet különben a gyönyörü idő is nevelni óhajtott, mintegy déltájban érkeztek meg, Nagy-Váradra, — hol a pályaudvarban várakozó városi dalárok harsány éljene s élükön derék alelnökük Stark Antal ur lelkes és hazafias üdvözlettel fogadta, mely fogadtatásra Bogdán István ur a k. dalkör alelnöke s a Hilaria titkára köszönetüket egyletök nevében röviden nyilvániták. Ezután a kifáradt dalnokok már is várakozó fogadóik által a kijelölt szállásaikra vezettettek. Igazán meglepő és hálára kötelez Nagy-Várad közönségének régi magyar vendégszeretete, mennyiben megtett mindent a vendégdalárok érdekében, hogy távozásukkor majd a váradi napok dicső emlékét vihessék magukkal.

A kolozsváriakkal egyidőben érkeztek meg az alföldi dalárdák, sajnálattal kellett ez alkalommal tapasztalnunk, hogy az aradi dalárda csak küldöttei által képviseltette magát. Délután 5 óra felé a már is megérkezett dalárdák zászlói alatt az indóháznál sorakoztak, hol nemsokára a pesti vonattal a többi dalegyletek is megérkeztek, kiket szintén Stark alelnök fogadott lelkes beszéddel.

Ezután a dalárdák betürendben sorakozva — zeneszóval, melyhez a megérkezett hires debreczeni zenészek is csatlakoztak, — tarták a bevonulást a a lobogók és szőnyegekkel ünnepélyesen feldiszitett városba. Nagyvárad diszes hölgykoszoruja teljes pompában diszelgett, minden ablakerkély telve volt nézősereggel s nemsokára koszoruzápor boritá az elvonuló dalárok diszes lobogóit. Az ünnepélyes diszmenet a „Sas“ szálloda előtt állapodott meg, hol ezernyi néptömeg boritá a Szt.-László terét, de kik közt a diszben kivonult városi tüzoltók s a váradi rendező bizottság tagjai példás rendet tartottak fen; a „Fekete sas“ erkélyéről — hol több pesti zenemüvészek között Erkelt, Hubert, Zymait, Àbrányit és Reményit láttuk — Lukács váradi polgármester ur hazafias beszéddel üdvözlé az összes dalárdákat. „Ugyanis kiemeli, hogy midőn ezelőtt 22 évvel Nagyvárad a viharos mozgalomnak gyupontja volt s minden keblet egy szó lelkesitett és emeli t. i. az hogy a haza veszélyben van: — örömmel üdvözlé az, egész országból egybesereglett dalárdákat mostan a béke korszakában — s hogyha sokat és fényes fogadtatást, diszes ünnepélyt nem rendezhetnek, ugy fogadják azt a mit egyedül nyujthatunk — igaz magyar vendégszeretetet s azért isten hozott testvérek városunkba“. Majd az egyletek lobogóikat a „Sas“ szálloda nagy termébe helyezték el, aztán a megyeháznál értekezlet tartatott a másnapi teendők s a versenybirák megválasztása miatt; a szinházi diszelőadás után ismerkedési lakoma volt, mely alkalommal a váradi dalárda vendégei tiszteletére több szép éneket dalolt. Ma délelőtt Erkel karnagy vezetése alatt közös próbája van az összes dalárdáknak, este pedig a dalverseny tartatik meg. Tudtunkkal csak 8 dalárda versenyez, minthogy az aradi visszalépett, a kolozsvári dalkör 5-, a Hilaria pedig 6-iknak következik a sorozatban, ez utóbbi Jakobi derék karnagy vezetése alatt nyugodt öntudattal lép a küzdtérre, mely ha sikerrel koronáztatik, egyaránt diszére válik Kolozsvár szülővárosának“.

ÉRTESITÉS

az erdélyi gazdák második vándorgyüléséről és az avval összekötendő tárlat-, ekeverseny-, és cseléd jutalmazásról.

Az erdélyi gazdák második vándorgyülése folyó 1872-ik év october 3. 4. 5 és 6 ik napján lesz D.-Szt.-Mártonban megtartva, melyre a haza minden gyakorló gazdája ugy, mint általában a gazdaság minden barátja tisztelettel meghivatik.

Ezen vándorgyüléssel a küküllőmegyei gazd. egylet által rendezendő tárlat lesz összekötve.

A vándorgyülésen ugyan mindenki jelen lehet, de tanácskozásokban és kiküldetésekben csak az vehet részt, ki f. év sept. 1-től kezdve a küküllőmegyei gazd. egylet pénztárnokától (Dicső Szt.-Mártonba czimezve) két o. é. forintért „tagsági igazolványt„ vált, mely tagsággal a fennti jogokon kivül még a következő előnyök vannak összekötve u. m.

1) Ezen igazolvány elémutatása mellett a vándorgyülés tagja az első erdélyi és magyar keleti vasut összes vonalain féláron fognak utazhatni.

2) A vándorgyülés tagjai a tárlat és gyülésre vonatkozó minden nyomtatványt dijtalanul és bérmentve nyer;

3) Az igazolvány elémutatása mellett a tagok a tárlatot dijtalanul látogathatják.

Egyszersmint felkéretnek a t. résztvevő urak, miszerint legfelyebb f. hó 25-ére ugyancsak a pénztári hivatalnak jelentsék be, tartanak-e elszállásolásra igényt vagy nem? továbbá (vasuti utazás esetében) mikor és mely állomáson fognak megérkezni, hogy kocsikról lehessen gondoskodni.

A t. cz. kiállitók a már korábban közzé tett programmra utaltatnak, azon megjegyzéssel, hogy ujabb határozat szerént a gazd. gépek és eszközök nemcsak a csapó-radnóti, hanem a medgyesi állomástól is D.-Szt-Mártonban s innen ismét vissza a küküllőmegyei gazd. egylet költségén fognak szállittatni.

Vándorgyülési napirend.

Első nap csütörtök october 3 án.

Esti 5 órától ismerkedési estély.

Második nap péntek oct. 4-én.

1) reggeli 9 órakor a tárlat megnyitása.

2) Reggeli 10 órakor a vándorgyülés megnyitása és pedig:

a) Elnöki megnyitó.

b) Bizottságok választása az állat-, termény- és géptárlat, valamint az ekeverseny megbirálására.

c) Bizottságok választása a következő jószágok és szőllőtelepek meglátogatására:

egy bizottság a küküllővári uradalom és gróf Haller Jenő s Gerendi István balázstelki szőllőtelepeinek megtekintésére.

egy bizottság Paget János szőkefalvi és gróf Haller Jenő s Gerendi István balázstelki szőllőtelepeinek megtekintésére.

egy bizottság Sz.-Csávás község és gogánváraljai szőllőtelepek megtekintésére

végre egy bizottság b. Szentkereszti György hosszuaszói szőllőtelepének megtekintésére.

3) A vándorgyülési alapszabály tervezet tárgyalása,, előadó Gamauf Vilmos egyleti titkár.

4) Erdély szarvasmarha tenyésztésének jelen állapota, bevezeti Ladányi Sándor.

5) Szőllészeti kérdések:

a) melyek azon szőllőfajok, melyek a Királyhágón innoni részben haszonnal mivelhetők?

b) Mely szőllőmivelési rendszert lehetne Erdélyben minden körülmények között leginkább folytatni.

c) Hogyan lehetne a jó s okszerübb szőllőmüvelést mielőbb terjeszteni.

Bevezeti Fekete Pál.

2) Délután 2 órakor az állattárlati jutalmak kiosztása.

Harmadik nap szombat oct. 5-én.

1) Termény és géptárlat biráló bizottmányok müködése.

2) Jószág és szőllőtelepnek meglátogatására kiküldött bizottságok kirándulása.

Negyedik nap vasárnap oct. 6-án.

1) Reggel 8 órától kezdve ekeverseny.

2) Reggel 10 órakor tanácskozmányi ülés kezdődik a különféle bizottságok jelentéseivel.

3) (Esetleg). A szőllészeti kérdések tárgyalásának folytatása.

4) A küküllőmegyei kölcsönös tüzkármentő társulat, ismerteti Andrássy István

5) Inditványok tárgyalása.

6) Ülés bezárta.

7) Déli 1 órakor jutalomosztás és pedig:

a) Ekeverseny jutalmak.

b) Cseléd jutalmak.

c) Termény- és gépjutalmak kiosztása.

8) Délután a tárlat javára átengedett tárgyak nyilvános elárverezése

Kelt az erdélyi gazd. egyesület igazgató választmányának Kolozsvártt 1872 september hó 2-án tartott üléséből.

b. Huszár Sándor s. k.
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos s. k.
egyleti titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szept. 7.

— Ő felsége közvetlenül elutazása előtt az utolsó hadgyakorlatban résztvett csapatoknál az őrmestertől a közlegényig öt napi ingyen zsoldot engedélyezett.

— Ő felsége a király midőn Berlinbe volt indulandó, a vonat megindulása előtt egyik hadsegédét parancscsal küldé gr. Andrásy Gyula külügyminiszter urhoz, ki már egyik coupéba beült hogy szálljon át ő felsége coupéjába. A külügyminiszter ur haladéktalanul engedett a legmagasabb akaratnak.

— Az udvari személyzet egy része e hó 5-én indult Berlinbe, a másik rész ő felsége visszaérkeztéig Bécsbe rándult, csupán a lovászőrség, a 13 fogat és a pinczemesteri hivatal személyzete marad Budán.

— Királyi kihallgatás. Miklósy Gyula, az ideiglenes népszinház igazgatóját ezuttal nem fogadhatta ő felsége kihallgatáson, hanem kilátásba helyeztetett, hogy a fölség visszaérkezése alkalmával fog abban részesülni. Miklósy e kihallgatás által ki akarja nyerni, hogy szinházában udvari páholyt rendezhessen be. Nevezett igazgató József főherczegnél is kért kihallgatást e czélból.

— Andrásy Gyula grófról egy uj bonmotot beszélnek. Egy nyilatkozata, melyet ő „Karlsr. Zeitung“ bécsi levelezője szerint bizalmasabb körben tett volna, nem látszik arra mutatni, mintha támogatni azon nézetet, mely szerint Berlinben tulajdonképeni tárgyalások fognának történni. „Én mellette leszek igy szólt volna, — de nem fogok játszani, csak tartani fogom a kótákat.“ Fides penes auctorem.

— Trefort Ágoston életrajza. Az uj közoktatási miniszterre vonatkozólag a „Ref.“-ban a következőket olvassuk: Született Homonnán Zemplénmegyében, hol atyja orvos volt s a pesti egyetemen a harmincas évek elején végezte a jogot. 1843-ban beutazta először Európát s hogy visszatért, a tudományoknak szentelte életét. Az akademia által már 1841-ben megválasztatott tagnak s ezóta szoros barátságban élt Eötvössel és Szalaival. 1843-ban volt először országgyülésen, mint városi követ. 1848-ban államtitkár volt a kereskedelmi miniszteriumban s az első miniszterium lemondása után 1848 okt. 28-áig ezen miniszterium teendőit vezette, mikor aztán a forradalom elől visszavonult s br. Eötvössel kimenekült a külföldre, honnan 1850-ben tért vissza. Az absolutismus alatt tanulmányokkal foglalkozott s mint publicista müködött főleg nemzetgazdasági kérdések körül. 1861-ben képviselőnek választatván, azóta folyton a közélet terén van, részint mint képviselő, részint a nagy vállalatok élén. Az alföldi vasut az ő legsajátabb müve s többször emlegették őt közlekedési miniszternek.

---

*) Fájdalom, nem ez az első, félünk nem is az utolsó ilynemü panasz a vidékről. Vajha figyelmet keltenének az illetékes helyen is. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

— **Trefort miniszter** e hó 4-én foglalta el a képviselőházban miniszteri székét, s a ház által lelkes éljenzéssel fogadtatott. A miniszter ur hétfőn veszi át a cultusminiszterium vezetését.

— **Az országgyülés** mindkét háza szorgalmatoskodik, hogy mielőbb átessék az alakulási formaságokon. A képviselőház ezért tegnapelőtt két ülést is tartott. Ezekben adattak be a megbizó levelek s az elnök bejelentette, hogy mely képviselők megválasztása ellen érkeztek eddig folyamodások. Az erdélyi részekből eddig b. Kemény István, fehérmegyei, Csipkés Lajos és Houchárd Ferencz aranyosszéki képviselőket protestálták meg. Az osztályok is megalakittattak s a horvát képviselőket is ezekbe osztják be, kiknek megválasztásáról szóló átiratát a horvát országgyülésnek horvát nyelven olvasták fel. Nagy derültséget idézett elő Simonyi Ernő felszólalása, hogy a képviselőház nyilvánitsa valamennyi választást törvénytelennek s oszolják szét. Egyik lap erre azt jegyzi meg, hogy miután a ház nem akar a Simonyi eszével gondolkozni, ő gondolkozik a ház eszével s szépen ott marad. Igy a 48-as elvek káposztája is megmarad s a képviselö kecskéje is jóllakik a diurnumokkal.

— **Széchenyi Ödön** grf. megkereste a budai városi hatóságot, hogy a vezénylet és működési egység tekintetéből a budai tüzőrség is az fővezénylete alá helyeztessék. A budai tüzőrség miniszterileg helybenhagyott alapszabályok folytán önálló magán társulatot képez, s e szerint a hatóság nem tehetett eleget a nemes gróf óhajtásának. De megtehetnék maguk a tüzőrség tagjai, mert tagadhatatlan az, hogy együtt működés esetén, az egy személyben öszpontosult vezénylet, és egyenlő modorban teljesitett működés a sikert inkább biztositja. Igy ir ez esetről a „Korunk". Mi részünkről nagyon csodáljuk, hogy az orsz. főtüzoltó, szövetségi elnök sat. nem tudja azt, hogy egy önkéntes tüzoltó egylet nem a hatóság utján nyeri főnökeit, hanem azokat saját tetszése szerint választja! Az együttes működés esetén szükséges ugyan, hogy egy személyben öszpontosuljon a fővezénylet, de ez legméltányosabban mestereink a németek praxisa szerint volna elintézendő, mely szerint több tüzoltó-egylet megjelenése esetén, a localis egylet vezére viszi a főparancsnokságot. E szerint vezényeljen Pesten gr. Széchenyi, budai tüzeseteknél az ottani derék parancsnok, a tagok pedig az ügy érdekében szivesen alá fogják magukat rendelni az ily közös és méltányos megállapodásnak.

— **Szász Károly** kunsági tanfelügyelő azon buzgolkodik, hogy Jászberényben a téli folyam alatt a felnőtteknek oktatás tartassék.

— **A választások** idejéből. Miskolczon Zsóry József ügyvéd a „Korona" kávéházba lépve nem ingerkedésből, hanem mivel baloldalinak mutatták be a jelenlevőknek felkiáltott, hogy „éljen Deák Ferencz!" ez a toleráns hazafiaknak annyira nem tetszett, hogy a mint Zsóry az utczára lépett, reárohantak és ugy elverték, hogy két hétig mozdulni sem volt képes agyában. A tettesek közül a főbb czinkosok hat havi börtönre lettek itélve. Ez adat bizonyára hiányozni fog, „az ellenzék véres küzdelmeiből."

— **A magyar mérnök-egylet „közlönyének"** idei VII-ik füzetét julius hóról a szókott időnél valamivel későbben vettük. E kis késedelemért azonban a tartalom érdekes változatossága nyujt kárpótlást. Az eredeti dolgozatok közt első helyen Metzner Antal értekezését találjuk: „a közmunka szabályozásának igen fontos kérdéséről," illetőleg a közutak létesitésének és fenntartásának modjáról és eszközeiről." Ezt Meisner Sándor előadása követi: „a földszin felvételéről, vasuti nyomjelzés czéljából," — nem kevesebb mint 4 rajzlap és ugyan anyi szövegbe nyomott ábrától világositva. — Az ismertetések rovatát ezuttal Horváth Samu közlése foglalja el: „egy nyári laknak vizzel való ellátásáról" csinos fametszvény kiséretében. — A „Vegyesek" ezuttal megint annyi közérdekü apróbb közleményt tartalmaznak, hogy azok közt szakértő és laikus bőven válogathat. Ezek egyikét: „a kölni uj nagy harangjának öntéséről" lapunk valamelyik közelebbi száma szó szerint átvette, mint figyelemre méltó ujdonságot.

— **Bismarck** mint az „Atheneum" legujabb száma ujdonságolja, jelenleg Varzinban önéletrajzán dolgozik. A nagyhirü államférfiu egyáltalában nem oly közönyös mások itélete iránt, mint gondolhatnók, sőt inkább egy igen nagy gyüjteménye van a róla megjelent könyvek, röpiratok, sőt egyes ujságszámokból is.

— **III. Napóleon bepörölve.** A párisi polgári törvényszék első kamarájánál következő pert jelentették be: Plon Henrik könyvkereskedő és nyomdatulajdonos III. Napoleon franczia császár ellen, ki lakott az előtt a Tuilleriák palotájában, most pedig lakik Ciselhurstban 332,299 franc 66 cent. tartozás folytán a „Julius Caesar története" czimü munka nyomása és kiadása fejében. A pör a szünidők után a tárgyalás alá fog vétetni.

— **A kőbányabérlés.** Az ó budai korona urodalom területén fekvő Visegrád apátkuti kőbányák bérbeadása e hó 4-én történt meg az ó budai jószágigazgatóságnál. E tiz bányát eddig Pestvárosa birta bérben, azonban azok további bérletéről lemondott. Az árverésen Wallenfeld Károly volt a legtöbbet igérő. A bányákat 10 évre 13,800 frtért vette bérbe.

— A **„Magyar Polgár"** tompa élü nyilával nagyhirü itészünk és kitünő irónk, Gyulai Pál ellen fordul s Romhányija fölötti születlen élczelésével nevetségessé igyekszik őt tenni. Minisztereink emlékezetes fogadása óta e hang a „M. P." ajkáról teljesen következetes; de ha komikai hatást akar elérni, épen nem válnék hátrányára, ha Derssin clown-jaitól leczke órákat venne: azok talán több érzéket öntenének belé a comicum iránt.

— **Egy felsőbb** tudományokat végzett, érettebb ifju, ki magát a tudományos életnek szenteli, kivánna egy vagy két mivelt gyermek mellett nevelői állomást nyerni. Az illető a magyar, német, latin, görög és franczia nyelvekből, valamint a középtanodai tantárgyakból képes oktatást adni. Bővebb felvilágositással szerkesztőségünk szivesen szolgál.

— A **nagyváradi** országos dalár-ünnepélyen résztvevő pécsi dalárda tagjai — ottani tudósitónk értesitése szerint — a mai vonattal körünkbe érkeznek. Hozza isten szerencsésen Magyarország Királyhágón tuli derék dalfiait körünkbe.

— **Helfi** polgártársunk diszes kioszkját épen most vonják be üveg-lemezekkel. A kioszk felső kerületét szinváltozatos üveglapok boritják — melyeken keresztül a nap fénye szép szinvegyülékbe olvad öszsze. A csinos kioszk tulajdonosa Tauffer János, czukrászban tapasztalt és minden tekintetben kipróbált bérlőt nyert.

— **Lichtig Adolf** a tordai famosus hangversenyen közremüködő zongorász ur, a neki dij és illeték fejében utólagosan az itteni rendezők által kifizetett 3 frt. 50 krt az ottani árvaház pénzalapjának gyarapitására visszaküldötte. Ez eljárás minden tekintetben dicséretére válik a közremüködő müvésznek.

— **„Házi barát"** czimmel október 1-től a „Corvina társulat" képes hetilapot fog kiadni Balázs Sándor szerkesztése alatt. Mint halljuk a politikát mellőzni fogja s tulsulyt fektetni az ismeret terjesztő jó czikkekre.

— **Elmélet és gyakorlat.** Amerikában a szabad szerelemnek ujabb apostolnője támadt, Machimlei Frances Róza kisaszony személyében, kiről amerikai lapok azt irják, hogy fiatal, szellemdús és rendkivül szép; a legsajátságosabb azonban, hogy a nevezett hölgy erkölcsi tisztasága által tünik fel különösen. A gyakorlat tehát megczáfolja nála az elméletet. Amerikában egyébiránt a női predicátorok napi renden vannak, s falragaszokban szokták tudatni a közönséggel föllépésük idejét és helyét. Legközelebb Georgiában volt egy ily falragasz olvasható, mely alatt a szomszéd város kitünőségei aláirásukkal bizonyitják, hogy „ő tisztelendő asszonysága, bájoló szőke hölgy."

— **Botrány a templomban.** Mintegy két év előtt történt, hogy Pesten a lipót-utczai templomban egy pap szent beszédet tartván, egy véletlenül ott levő gyorsiró jegyezgetni kezdé a szent igéket, mi Hegyei Ferencz buzgó zsoltárelőéneklőt annyira fölingerelt, hogy a „boszorkánymester"-t hátulról párszor arczon csapta. A botrány természetesen egész lázadást idézett akkor elő. Az esetet e hó 5-én tárgyalták a pesti bünfenyitő törvényszéknél. Bizaglich Sándor albiró Hegyei Ferenczet a közcsend és rendháboritásban és a testi biztosság ellen való kihágásban bünösnek találta s hat hónapi fogságra itélte el. Elitélt felebbezett.

— **Kovács Károly** derék fiatal kereskedő polgártársunk hirdetésére fölhivjuk t. olvasónk figyelmét.

KÖZGAZDASÁG.

Házi bortermelőinkhez.

A termékek sorában, melyekkel hazánk a bécsi világkiállitáson méltó szerepet hivatott játszani, egyik első helyet foglalja el a bor. A tapasztalat azonban már meggyőzött az iránt, hogy egy borkiállitásnak kellő sikere csak is az esetben várható, ha az nem csupán a palaczkokba, esetleg üveghordókba zárt boroknak bemutatására szoritkozik, hanem egyuttal a a bor izleltetésére is kiterjed.

E tapasztalatnak megfelelőleg az eddig kiállitásokon azon eljárás divott, hogy az eredménynyel versenyezni kivánó borkiállitók, az általuk kiállitandó bort nagyobb mennyiségben kénytelenittettek a kiállitásra ingyen beküldeni, melynek aztán egy jelentékeny része izlelésül volt szolgálandó.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter ur ő Nagyméltósága — a mennyiben rajta áll — megkivánván minden szükségeseket tenni, melyek a magyarországi borkiállitásnak sikerét biztosithatják, mindazonáltal oly módon, hogy az egyes kiállitó urak érdekeinek is lehetőleg elég tétessék: az eddigi, egyes kiállitókra nézve nem egyszer terhes eljárási mód mellőzésével egy borizlelési csarnoknak fölállitását határozta el, melyben a borizlelés az eddigitől eltérő tetemesen könyebb módon eszközöltethessék.

E borizlelési csarnok olyképen fog felállittatni, hogy az étkezési helylyel leend egybekötve, oly megszoritással azonban, hogy abban csakis a kiállitó urak által szolgáltatott bor, és pedig az általuk meghatározott árakon fog mérethetni, ez árhoz csak bizonyos előre meghatározott csekély százalék leendvén csatolható, mely a kezelő vállalkozónak jutalékát képezendi.

A jelezett vállalatnak természetéből folyik, hogy csupán csak előkelő és drága borok szolgáltatásával a czél tökéletesen eltévesztett fogna lenni. E vállalatnak nem az a czélja kimutatni, hogy hazánknak egyes jeles borfajai vannak, ez végre is világkereskedelmi szempontból nem elsőrendü kérdés; a mi itt czéloztatik, az, hogy hazai bortermelésünknek egy összetes képe mutattassék be a világkiállitás közönségének, igazolván ezzel hogy hazánk a par excellence bortermelő országok sorában méltán foglal helyet

A tervezett eljárási mód, midőn a hozzáférhetőség igényeinek eleget tevén czélszerünek mutatkozik, egyszersmind leginkább felel meg a kiállitók egyéni érdekeinek is, mert elérhetővé teszi a kitüzött czélt, az izleltetést, s a mellett a kiállitóra csekélyebb terhet ró, mint az az eddigi eljárási mód mellett történt. Ugyanis a kiállitón állván kimérendő bora árát meghatározni, költségei nagy részének megtéritése iránt biztositva van Magától értetődik azonban, hogy ezen borizlelési csarnok közvetlen nyerészkedési forrásul nem tekinthető, s a biztosság akár árra nézve tulcsigázott, akár pedig minőségileg nem versenyképes borokat kénytelen volna a vállalatból kizárni, nehogy ilyesek által az összeredmény koczkáztassék.

Ez utóbbi körülmény megnyugtatásául szolgálhat egyes kiállitók az iránt eshető kételyeire nézve, vajjon az általuk a borizlelési csarnok rendelkezésére bocsátott borok természetes tisztaságukban fognak-e a közönség elé kerülni. Eltekintve ugyanis a körülménytől, hogy minden egyes kiállitónak szabadságában áll borait eredeti lepecsételt üvegekben beküldeni és kiszolgáltatni, a biztosság azonfelül, hogy az egésznek kezelését csakis oly vállalkozóra bizandja, kinek már neve is némileg bizsositékot nyujtand a kezelés tisztasága iránt, egyszersmind hivatását megértve, a kezelés szigoru ellenőrzését egyik főfeladatául és kedves kötelességeül ösmerendi, ugy, hogy e részben a kiállitó urakkal szemben teljes felelősséget hisz vállalhatni.

Ily körülmények között ugy vagyunk meggyőződve, a többször érintett borizlési helyiség felállitásának terve a t. kiállitó urak részéről kész örömmel fog üdvözöltetni és létrejötte iránt kétség nem igen lehet.

Midőn még megjegyeznők, hogy az e czélból beküldendő bor mennyiségére nézve semminemü minimum vagy maximun megállapitva nem lett, még az iránt keressük meg a kiállitók szivességét, hogy a mennyiben — mint nem kételkedünk — ezen a magyar borkiállitás sikeres eredményét biztositó vállalat létrejöttét becses közremüködése által támogatni kivánják — addig is, mig a részletes határozatok megállapittatni fognak, ebbali szándékukat a kiállitási királyi biztossággal tudatni és megközelitőleg a beküldetni szándékolt brook árát és mennyiségét bejelenteni ne terheltessenek.

Pest, 1872. augusztus 29-én.

A kiállitási királyi biztosság nevében:

Németh Imre,
miniszteri osztálytanácsos és királyi kormánybiztos.

A „KELET" magán-távirata.

Feladatott Pesten szept. 7. 10 ó. 10 p. d. e.
Érkezett 7. 10 ó. 47 p. d. e.

Belsőszolnokmegye főispánjává Torma Károly helyett gr. Bethlen Sándor neveztetett ki.

Képviselőház osztályai megalakulása gyorsan történik; hétfőn lesz valószinüleg az elnök választás; fusiónalis tárgyalások meghiusultnak tekinthetők, körülbelől minden, mi utóbbi napokban a pártok közeledéséről, a vezérek értekezleteiről hiresztelttetett, alaptalannak bizonyult.

Királyunk tegnap Berlinbe érkezett, hol 13-ig marad, azután Ischlbe megy, innen a delegatiók megnyitásához, Pestre.

Az orosz czárt Berlinben rendkivül szivélyesen fogadták; csak tizedikéig marad ottan.

A diplomatiai értekezletek a fejedelmek és minisztereik közt vasárnap kezdődnek, hétfőn és kedden folytattatnak.

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről.

Szept. 5-én 5% Metalliques 100 frt 66 30. Kamat 66 30. Nemzeti kölcsön 100 frt. 71 30. 1860. Kölcsön 104.75. Bankrészvény 880. Hitelintézeti részvények 339.50. London 10 ft. st. 109.—. Ezüst 107.$^{3}/_{4}$. Cs. kir. arany 5.24 — Napoleondor 870$^{1}/_{2}$ Urbéri kötvények: Magyarországi 82— Temesi 81.—. Erdélyi 79.75. Horváthországi 83 75.

Felelős szerkesztő: **Szász Béla.**

A közönség köréből.*)

Sepsi-szt.-György, 1872. sept. 3-án.

Viszon- s illetőleg végválasz

Benedek Gyula urnak!

Az alkotmányos intézményeknek egyik legbiztosabb őre: a sajtó szabadság; de csak is addig, mig azt visszaélések ellen: törvény, ildom iránti érzék és közerkölcsiség védik; a journalisticai ildom feltétlen követeli, hogy midőn nézeteinkkel a közvélemény elé lépünk: sorainkból értelmesség, higgadtság, tárgyilagosság, s főleg a társadalmi müveltség iránti érzék, nem pedig a gubás, bicskás gorombaság, nyerjenek kifejezést. Én azt hiszem, hogy eltekintve saját érdekeltségemtől — bátran kimondhatom, hogy minden elfogulatlan müvelt ember mélyen megilletődött, a ki B. Gy. urnak a „Kelet" f. évi augusztus 28-án 196-ik számában vesztét sejtető vonitások közt megszülemlett, önfeledt irályu czikkét olvasta; mert valóban nem emlékszem, hogy journalisticai ildom egy volt képviselőtől — ily kihivóan czégéreztetett volna, s midőn B. Gy. ur ezen epés czikkét irta, bizonyosan megfeledkezett arról, hogy az 1869-ik évi fogarasi politikai apathia következtében — inde unde — képviselői mandatumot nyert, s hogy igy legalább ezen állás iránti kegyeletes emléknél fogva: a müveltség és ildom iránt bizonyos érzéket kelletende affectálnia, hogy egyfelől magát a közvélemény előtt botrány tárgyává ne tegye; másfelől pedig — hogy féktelen szenvedélye által — védeni czélzott állása gyengeségét el ne árulja. . . .

Az emberi méltóságot a morál fő alapjának tartom, s ezért nem tudva azt magamban megalázni: B. Gy urnak irmodorát kerülendő, a lehetőségig higgadt s tárgyilagos leendek végszavaimban is.

Vádolva vagyok általa, hogy szándékoson rejtőztem a két X. alá. Tagadom; mert hivatolt szellőztetésem végén határozottan kijelentettem, miszerint a felelősséget a sajtóhatóság irányában elvállalom, s igy alkalom volt adva B. Gy. urnak az illető szerkesztőségektől — hová saját nevem alatt irtam — kilétemet megtudni; föltéve, hogy ha B. Gy. ur komolyabb lépésekre is kész leendett volna.

B. Gy. ur azt állitja, hogy én személyes ambitioim kielégitése végett kész volnék a pokollal is szövetkezni, s hogy ez birt volna az ellene való fellépésre. Ezen ur feledi, hogy midőn poklot emleget, ő juthat az embernek eszébe: feledi, hogy egy oly emberrel szemben, kinek nevét a hazai sajtó is az utóbbi időkben már megszokta — mint a magyar törvényhozó testület kiváló szokatlan példányát emlegetni — mig a napi érintkezést is részemről resteltem; hogy igy végtelen sokan gondolkoznak; s hogy e szerint ezen urral szemben fellépni, nem ambitio, hanem egy magasabb eszme, a közerkölcsiség iránti áldozatkész önmegtagadás birhatott reá, hogy a fogaras vidéki felső kerületbeli választók nagy tömege felhivásának engedjek; igazolja ezen állitásomat különben érdekelt urnak irmodora, a mint hogy valóságos áldozatnak is lehet azt tekinteni, ki oly egyéniségnek utjába kényszerült lépni, a ki saját lelke tükréből kölcsönözvén az alakokat, saját tulajdonait, a legnagyobb vakmerőséggel törekszik más gallérához varni.

(Vége köv.)

*) A közérdekü fölszólalásoknak szánt e rovat alatti közleményekért csupán a sajtóhatóság irányában válal felelősséget a Szerk.

Nyilttér.*)

Minden betegnek erö és egészség gyógy szer költség nélkül:
Revalesciére Du Barry
Londonból.

Egy betegség sem állhat ellent az izletes Revalesciére du Barrynak és a gyógyszer költség nélkül eltávolit minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj, mi-, rigy-, nyakhártya-, lélekzés-, hólyag- s vesebajokat gümőkórt, aszkórt, asthmát, köhögést, emészthetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyengeséget, aranyeret, vizkórt, lázt, szédelgést, vérάram latokat fülzugást, roszullétet és hányást, még a terhesség alatt is, diabetest, mélakórt, elsoványodást, köszvényt, sápkórt. Kivonat 73,000 tanusitványból, oly esetekben, melyek a gyógyszereknek ellenállottak.

Ecreainvill, (Seine Inferieure) 1863. nov. 27. Harminczhat év óta borzasztót szenvedtem ástmában (rövid lélekzet) és minden éjjel négy-ötször fel kellett kelnem, hogy meg ne fuladjak. Minden gyógyszer siker nélkül maradt. Nyolcz nap óta eszem du Barry Revalesciér-jét és csodálatosan jól érzem magamat, zavartalan álom és szabad lélekzéssel, melyet már évek óta nélkülözök. Az égnek és önnek legyen hála.
Böillet, lelkész.

Baar (Niederrhein, France) 1861. jun. 4. A Revalesciére nálam csodásan hatott. Látszólag merült erőm visszatért, és új életet érzek, mint ifjugomban. Étvágyom, melyet több év óta elvesztettem, visszatért és a terhes agynyomás, mely 40 éven át kinozott, felhagyott. Ujjászületve érzem magamat.
Ruff Dávid, földbirtokos.

58,782 sz. bizonyitvány.
Soká szenvedtem étvágytalanságban és evés utáni hányásban. Az ön jeles Revalesciére-je megszüntette a hányást és étvágyamat helyreállitotta. Meggyőződésem az ön Revalesciésre-jének jelességéről indit arra, hogy azt más szenvedőnek ajánljam.
Berger Károly.

62,914. sz. bizonyitvány.
Weskau, 1863. sept. 14.
Minthogy éveken át idült aranyeres bajaim, májbetegségem és eldugulásom ellen hiába alkalmaztam minden orvosi segélyt, kétségbeesésemben az ön Revalesciére-jéhez folyamodtam. Nem adhatok eléggé hálát a jó Istennek és önnek ez értékes természetadományért, mely rám kiszámithatlan jótét volt.
Steinmann Ferencz

Táplálóbb levén mint a hus, a Revalesciére felnőttek é. gyermekeknek 50-szeres árát megtakarittatja gyógyszerekbens Bádogszelenczékben fél fontos 1.50, 1 fontos 2.50, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 fns 20 fr, 24 fns 36 frt. Revalesciére chokolátée por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, Revalisciére-lepénykék, szelenczékben 2 f. 50 kr és 4 f. 50 kr. 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 120 csészére 10 frt, 288 csészére 20 ft, 576 csészére 36 frt — Kapható: Barry du Barry és társánál **Bécs, Walfischgasse 8 sz. Kolozsvártt: Binder gyógyszerésznél.** Pesten: Török, Prágában: Fürsth J., Brünnben: Eder E., Debreczenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-Földvárt: Nadhera Pálnál, Károlyváros: Brilli F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi Dömöörnél, Pozsonyban: Písztori Felixnél, Székes-Fehérvárott; Dietalla Györgynél, Vágujhelyen: Conlegner Ignácznál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Ágrámban: Irgalmasok gyógyszertárában, szonkivül a bécsi ház postai utalvány vagy utánvét mellett széktküldi.

*) E rovat alatt közlöttekért csupán a sajtóhatóság irányában válal felelősséget
Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pt. Şcoală - BCU Cluj

Hivatalos.

(331) (1—3)

Sz. 90 — 1872

főisp.

Tordamegye jövő 1872-ik évi költségvetésének megállapitása végett, jelen 1872-ik év **September 26-kára** Torda városában tartandólag megyei közgyülést hivtam öszve. —

Felhivom, a Tordamegye területén kivül lakó virilis és választott bizottsági tagokat, méltóztassanak fentebb jelölt napon és helyen, Tordamegye bizottsági ülésében, megjelenni. —

Tordán, 1872 September 5-én

Br. KEMÉNY GYÖRGY
főispán.

(317) (3—3)

Sz. **1316.** 1872.

Hirdetmény.

Tordamegyében Alsó-Járában a birtokosság korcsomaijoga kevés kivétellel és a közönség korcsomai joga is, ez utóbbi egészben, a jövő 1873-dik év január 1-ső napjától kezdve három egymásután következő évekre nyilvános árverezés rendjén haszonbérbe fog adatni.

Az árverezési határidő folyó 1872-dik **év september 24-kén d. e. 10 órára** tüzetett ki Alsó-Járába a szolgabirói hivatalnál.

A felkiáltási ár 2000 forint oszt. értékben állittatik meg, s a hozzá szólani akarók tartóznak ezen öszvegnek 10%-jét mint vádiumat az árverezés megkezdése előtt az árverező bizottságnak lefizetni.

A feltételi pontok pedig addig is br. Kemény Ödön ur ő méltóságánál, valamint a szolgabiróí hivatalnál is Alsó-Járában megtekinthetők.

Alsó-Járában, 1872. aug 19-én.

DÁVID ANDRÁS, m. k.
szolgabiró.

(306) (10—10)

Karvázy Gyulánál Kolozsvártt:

ZSIR

a legtisztább és legjobb kupája **1** forint o. é.
1, 2, 3, 5, 10 és 20 kupás edényekben.

SZALONNA

a legszebb **1 font 44 krajczár o. é.**
Nagy mennyiségben **jutányosabb** árban.

Mindenféle **lisztek** nagy és kis mennyiségben a legjutányosabb árban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

A

„Wiener Commissions-Bank"

VÁLTÓIRODÁJA

— **Kohlmarckt, 4-dik szám** —

kibocsát

vétel-jegyeket

az alább feljegyzett sorsjegy-csoportokra, s ez összeállitások már azért is a legelőnyösebbek közé számitandók, mert minden ily vételjegy tulajdonosának alkalom van adva, minden fő- és melléknyereményt egyedüli megnyerhetni s ezen kivül

aranyban 30 frank és bankjegyben 10 forint kamatban részesülhetni.

A csoport (Évenként 16 huzás) Havi 10 forint részletfizetés.— Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 4 sorsjegyet kap:

egy 5% 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 frt. s a sorozatos sorsjegy 400 forinttal visszaváltatik,

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.

Egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül,

egy insbrucki (tyroli) **sorsjegyet.** Főnyeremény 30,000 forint

B. csoport. (Évenként 13 huzás.) Havi 6 forint részletfizetés. Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 3 sorsjegyet kap:

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600 000 frank valóságos aranyban

egy hrczeg braunschweigi 20 talléros sorsjegyet Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül,

egy szász-meiningeni sorsjegyet. Főnyeremény 45,000, 15,000 frt. dőlnénet ért.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközöltetnek.— Nyeremény- lajstromok a huzások után bérmentesen — ingyen küldetnek meg.

(289) (7—15)

(238) (4—*)

Gyenge emésztésnél kitünő eredménynyel alkalmazva.

HOFF JÁNOS udvari szállitó ur központi raktárának,
Bécsben, Kärntnerring 11.

Altstadt, Göldenstein mellett. 1872. April 8. Kérek számomra **5 skatulya malátacsokoládéport** és **5 font malátá-egészség-csokoládét** hasonlati utasitással együtt postai utánvétt-l küldetni

Bittner József, gyak. orvos.

Brood, (Tótország) 1872. April 12 én. Örömömre szolgál önnek azon általi készített malátá-praeparatumok jó hatásáról tudósitani. Különösen **a malátá-csokoládé** az, melyet **gyöngült emésztésnél** mint erősitő, **könnyen emészthető** és **jóizü szert igen jó sikerrel** alkalmaztam. Ezennel kérem önt szivesked jék postautánvét mellett egy font 1. szám **malátá egészség-csokoládét** és 2 csomag **malátá-mell czukorkát** küldeni.

Dr. Schulhof, cs. kir. főorvos.

Valódi HOFF-féle Malátá-készitmények egyedüli árudája **Kolozsvártt Karvázy Gyula, Fehérvártt Csiki Kristóf, Segesvártt Teutsch J. B. Dézsen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt-Miklóson Lázár Antal özvegye és fiainál.**

(234) (14—50)

Ismételten leszállitott árak,

havonként 5—10 forintos részlet- vagy készpénz fizetés,
szilárd jótállás és ingyen tanitás mellett

AJÁNLJA

Boér Sándorné nagy varrógép-raktára

Kolozsvártt, bel monostorutcza **190** sz. a.

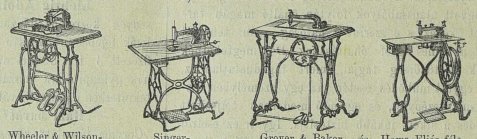

Wheeler & Wilson-, Singer-, Grover & Baker- és Howe Eliás-féle,
valamint minden létező és kitünőnek elismert más szerkezetü

varró-gépeit.

Ezen raktárban **ugy családi használatra, mint üzleti czélra,** jelesen: szabó, festő, kárpitos, kalapos keztytis, czipész, nyerges, szij gyártó, szóval minden varrást folytató üzlethez — a szükségletek tekintetbe vételével—különösen készitett **varró-gépek** nagy választékban találhatók.

Ezeken kivül többféle

kötő-gépek,

minden fajta **kézi varró-gépek.**

Most érkeztek uj keztyü varró-gépek.

KOVÁCS KÁROLY

Férfi- és gyermek-kalapok
nagy mennyiségben
és
kitünő minőségben, (332)
ugy szintén
férfi- női- és gyermek-czipők.
Oxford és másféle
ingek, gallèrok, kèzelők,
inggombok.
Meglepő szép
talmi arany ékszerek,
SZIVAR- és PÉNZTÁRCZÁK.
Kautschuk köpenyek,
és páratlan jóságu
finom esernyők.

férfi-divat-raktárában

Kolozsvártt, főtér.

Franczia és angol
illatszerek, szappanok,
(1—6) **férfi és női**
finom keztyük,
nyakkendők,
útibőröndök.
Lovagló készletek, nyergek,
osterok, sétabotok
nagy választékban
és mindenféle nürnbergi czikkek
a
legjutányosb árakban.

Jelzálog-kölcsön!

Alólirt **ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda** tisztelettel jelenti, miszerint telekkönyvileg törvényesen rendezett földbirtokokra **jelzálog-kölcsönöket** törlesztésre **500 frttól kezdve a legmagasabb összegig a lehető legelőnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközöl.**

34 éves kölcsönök 5½% kamat, 1¼% törlesztés, és 24½ éves kölcsönök 6% kamat, 2% törlesztéssel teljesen törlesztetnek. Kivánatra más módozatok iránt is bővebb értesitéssel levél által, vagy személyes megtalálásra készséggel szolgál

a hatóságilag engedélyezett általános
Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda.

Vidéki ügynökségekre ajánlatok elfogadtatnak.

(264) (9—50)

Kolozsvártt, bel-monostorutcza 178. sz. emelet, értekezhetni naponta d. u. 1-től 4 óráig.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel k dő-tulajdonos Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj